

«Ιησούς και Απολλώνιος ο Τυανεύς» - Απάντηση σε άρθρο του κου Δ. Τσινικόπουλου (Μέρος Γ')

Στο τρίτο και τελευταίο αυτό μέρος (προηγούμενα μέρη, Α' και Β'), ασχολούμαι με τα όσα τελευταία θίγει ο κος Τσινικόπουλος στο άρθρο του. Και κλείνω, δίνοντας ξεκάθαρα και συγκεκριμένα στοιχεία που αποδεικνύουν ότι η Κ. Διαθήκη που κρατάμε σήμερα στα χέρια μας είναι πλαστογραφημένη, κυρίως για δογματικούς-θεολογικούς λόγους. Μέσα στις παραθέσεις, είναι τα λόγια του κου Τσινικόπουλου. Η δε έντονη γραφή, είναι δική μου.

*7) Ως προς την ανάσταση και ανάληψη και εμφάνιση τάχα του Απολλώνιου στους μαθητές του, όπως τις αναφέρει ο Φιλόστρατος (8, 12) **η έρευνα κατέδειξε, ότι είχε προ οφθαλμών, τα Ευαγγέλια από τα οποία είχε εξάρτηση και μιμείτο** (Αντ. Παπαδόπουλος, σελ. 87 επ.), και επιδίωκε να τον περιβάλει με αίγλη και θρύλο θαυμαστών εμφανίσεων. Η ανάληψη του ήρωά του, έχει περισσότερο σχέση με τις μεταβάσεις των ουράνιων θεών, στον Όλυμπο. Δεν έχει καμιά σχέση με την πορεία νίκης και θριάμβου του Χριστού, ο οποίος πρώτα κατέβηκε, και ταπεινώθηκε ως άνθρωπος (Πράξ. 2:32-35, Ιωάν. 3:13).*

Παχυλά ψεύδη. Για του λόγου το αληθές, ας προχωρήσουμε στην σύγκριση με βάση τις πηγές. Θα αναφερθώ μόνο στα ζητήματα που θίγονται .

Ανάσταση

«Κατά Ματθαίον»: Για πρώτη φορά, πήγαν δύο μυροφόρες (28.1), όταν άρχιζε να φωτίζει αμυδρά, και είδαν ένα άγγελο έξω από τον τάφο (28.2-3). Οι μυροφόρες αναγνώρισαν τον Ιησού και προσκύνησαν τα πόδια του (28.9). Αργότερα, οι μαθητές συναντήθηκαν με τον Ιησού για πρώτη φορά σε ένα όρος στην Γαλιλαία (28.7/10/16), όπως είχε παραγγείλει σε αυτές να τους πουν. Επιπροσθέτως (και μόνο στο συγκεκριμένο ευαγγέλιο), αναφέρεται η δωροδοκία των φυλάκων για να μην ομολογήσουν την ανάσταση.

«Κατά Μάρκον»: Για πρώτη φορά, πήγαν τρεις μυροφόρες (16.1), όταν ο ήλιος είχε

ανατείλει, και είδαν έναν άγγελο που βρίσκονταν μέσα στον τάφο (16.5). Αργότερα οι μαθητές συναντήθηκαν για πρώτη φορά στην Γαλιλαία, αλλά από τις αναφορές φαίνεται ότι ήταν σπίτι όπου τους βρήκε να τρώνε (16.7/14). Το συγκεκριμένο ευαγγέλιο είναι το πρώτο που γράφτηκε χρονικά, και τελειώνει απότομα στον στίχο 8. Από τον στίχο 9- τέλος, είναι προσθήκη σύμφωνα με τους ειδικούς.

«Κατά Λουκάν»: Για πρώτη φορά, οι μυροφόρες που πήγαν στον τάφο ήταν παραπάνω από τρεις (24.10), όταν ήταν ακόμα σκοτάδι. Εκεί είδαν δύο αγγέλους, χωρίς να μας λέει αν ήταν μέσα ή έξω από τον τάφο (24.4). Οι μαθητές συναντούν τον Ιησού στην Ιερουσαλήμ (δηλαδή στην Ιουδαία), σε σπίτι (24.33/36). Αφού οι μυροφόρες μίλησαν στους υπόλοιπους μαθητές, πήγε ο Πέτρος στο μνημείο (24.12). Επιπροσθέτως, αναφέρεται το περιστατικό με τους δύο μαθητές που πήγαιναν προς Εμμαούς (24.13-35).

«Κατά Ιωάννην»: Για πρώτη φορά, μια μυροφόρα πήγε στον τάφο, όταν ήταν ακόμα σκοτάδι (20.1). Δεν είδε αρχικά κανέναν άγγελο να περιμένει, και ο Ιησούς δεν επέτρεψε στην μυροφόρα να τον προσκυνήσει (20.17). Η μυροφόρα γύρισε πίσω, είπε στον Πέτρο για τον άδειο τάφο, τον επισκέπτονται ο Πέτρος και ο Ιωάννης, φεύγουν, και όταν η μυροφόρα έμεινε μόνη της, τότε την συναντά ο Ιησούς. Αναφέρεται η εμφάνιση του Ιησού στον Θωμά την επόμενη Κυριακή.

Δείτε πόσες αντιφάσεις, πόσα στοιχεία που δεν είναι δυνατόν να συνδεθούν μεταξύ τους, όπως επιχειρούν οι διάφοροι απολογητές του διαδικτύου. Και είμαστε μόνο στο κομμάτι της «ανάστασης». Ο δε Παύλος, μάς λέει εντελώς άλλα πράγματα. Ο Ιησούς μετά την ανάσταση, πρώτα φανερώθηκε στον Πέτρο, μετά στους δώδεκα (ενώ κατά τα ευαγγέλια και τις Πράξεις των Αποστόλων ο Ιούδας είχε αυτοκτονήσει και η εκλογή δια κλήρου του Ματθία έγινε μετά την «ανάληψη»), μετά σε πάνω από πεντακοσίους, μετά στον Ιάκωβο και σε όλους τους αποστόλους, και τελευταία στον Παύλο. Ο Παύλος δεν μιλάει καθόλου για μυροφόρες (Ά Κορινθίους, 15.5-8).

Όσον αφορά το αν αναγνώρισαν τον Ιησού μετά την ανάσταση, και πάλι έχουμε διαφορετικές εκδοχές. Η Μαρία Μαγδαληνή τον αναγνωρίζει αμέσως στο «κατά Ματθαίον», ενώ στο «κατά Ιωάννην τον περνά για τον κηπουρό».

Ανάληψη

«Κατά Ματθαίον»: Δεν αναφέρεται καμία ανάληψη. Οι μαθητές έχουν πάει σε όρος

στην Γαλιλαία, όπου παίρνουν τις τελικές οδηγίες του Ιησού (28.16).

«Κατά Μάρκον»: Απουσιάζει κάθε αναφορά. Μόνο στο επιπρόσθετο κομμάτι, όπου από τα συμφραζόμενα, φαίνεται ότι αναλήφθηκε την ίδια μέρα (16.14-19).

«Κατά Λουκάν»: Τους οδήγησε στην Βηθανία (περιοχή Ιουδαίας), και ανελήφθη την ίδια μέρα. Όποιος διαβάσει προσεκτικά το κεφάλαιο 24, θα το διαπιστώσει. Περιγράφει πράγματα σε μία συνέχεια, από τον βαθύ όρθρο μέχρι και προς την εσπέρα, όταν έδυε. Όμως στις «Πράξεις», ο ίδιος συγγραφέας αναφέρεται ότι η ανάληψη έγινε σαράντα μέρες μετά! Όπως θα δούμε παρακάτω, υπάρχει πλαστογραφία σε ένα σχετικό εδάφιο στο «κατά Λουκά».

Το δε «κατά Ιωάννην», δεν μιλάει για καμία ανάληψη.

«Αν θέλαμε να ερευνήσουμε τα ζητήματα αυτά με ακρίβεια, θα βρίσκαμε μυριάδες ασαφείς διηγήσεις στερημένες από κάθε λογικό υπόβαθρο», σύμφωνα με την κριτική του Πορφυρίου.

Έχουμε στην διήγηση για τον Απολλώνιο τέτοια στοιχεία; Όχι! Πουθενά. Άρα, από πού κι ως που ο Φιλόστρατος είχε προ οφθαλμών τις διηγήσεις αυτές τις οποίες δήθεν χρησιμοποίησε ως «οδηγό» για να συντάξει τον βίο του Απολλωνίου;

Αυτό που γράφει ο Φιλόστρατος (ασχέτως αν είναι αποδεκτό ή όχι από τον αναγνώστη), είναι ότι αφού έγινε η δίκη του Απολλωνίου από τον Δομετιανό, εκείνος εξαφανίστηκε και εμφανίστηκε στην Δικαιορχία. Αυτό λέγεται από-υλοποίηση και υλοποίηση. Και ενώ ο Δάμις με τον Δημήτριο ανέμεναν στο σπήλαιο των νυμφών, συζητούσαν για το τι τάχα να συνέβη στην δίκη. Δεν τους πήρε μαζί, γιατί ήθελε να τους προστατεύσει, καθώς είχε κατηγορηθεί στον αυτοκράτορα, ότι δήθεν ήθελε να ανατρέψει την εξουσία του. Όταν λοιπόν τον είδαν ξαφνικά στο σπήλαιο, ο Απολλώνιος ζήτησε από τον Δημήτριο να τον αγγίξει για να διαπιστώσει ότι δεν είναι οπτασία. Την επόμενη μέρα, πήρε τον Δάμι και αναχώρησαν με πλοίο στην Σικελία, και από εκεί για Πελοπόννησο. Όταν έφτασαν, επισκέφθηκαν την Ολυμπία. Υπήρχαν πολλές φήμες ότι ο Απολλώνιος είχε θανατωθεί και ο καθένας είχε και μια διαφορετική εκδοχή. Όμως σύμφωνα με τον Φιλόστρατο, ήταν ζωντανός, και τον είδαν πολλοί άνθρωποι. Έμεινε σαράντα μέρες στην Ολυμπία διεξάγοντας φιλοσοφικές συζητήσεις. Έπειτα αναχώρησε για την Βοιωτία, πήγε στο μαντείο του Τροφωνίου, επισκέφθηκε την Αθήνα, την Ιωνία. Όταν δολοφονήθηκε ο Δομετιανός, ο Απολλώνιος έστειλε επιστολή στον νέο αυτοκράτορα Νέρβα, δίνοντάς του συμβουλές για να ασκήσει την εξουσία του με

τρόπο δίκαιο. Την επιστολή την έστειλε με τον Δάμι. Ήταν σκόπιμο και ήταν η τελευταία φορά που τον είδε. Στο σημείο αυτό, ο Φιλόστρατος σημειώνει: «έτσι τελειώνουν αυτά που έγραψε ο Δάμις». Έπειτα, ο Φιλόστρατος αναφέρει διάφορες φήμες -αντιφατικές μεταξύ τους. Είτε ότι πέθανε στην Έφεσο, είτε ότι πέθανε στην Λίνδο, είτε ότι μπήκε στον εκεί ναό της Αθηνάς και εξαφανίστηκε, είτε αναλήφθηκε από το ιερό της Δίκτυννας στην Κρήτη. Αναφέρεται μια περίπτωση εμφάνισής του σε έναν νέο, ο οποίος δεν συμφωνούσε στην άποψη περί της αθανασίας της ψυχής και επικαλούνταν δέκα μήνες τον Απολλώνιο να τον πείσει. Τον είδε στον ύπνο του και όταν ξύπνησε είχε ακόμα την αίσθηση ότι ήταν εκεί. Και κλείνει το σύγγραμμά του ως εξής: «Τάφο ή κενοτάφιο του ανδρός δεν είδα πουθενά, παρ' όλο που επισκέφθηκα το μεγαλύτερο τμήμα της γης. Παντού λέγονται ιστορίες παράδοξες που μιλούν για την δαιμονική φύση του. Στο ιερό του στα Τύανα γίνονται τελετές που ταιριάζουν σε βασιλιάδες γιατί ακόμα και αυτοί τον θεωρούσαν άξιο να τιμάται με τον τρόπο που τιμώνται οι ίδιοι» (Θ', X- XXI).

Δεν έχουμε θάνατο του Απολλωνίου (άρα, ούτε ανάσταση), καθώς ο ίδιος είχε πει στον Δομετιανό ότι δεν ήταν «μόρσιμος». Άσχετο αν κανείς δέχεται την διήγηση ή όχι, σίγουρα καταλαβαίνει ότι οι δύο ιστορίες δεν έχουν καμία σχέση εξάρτησης μεταξύ τους. Ο Φιλόστρατος διακρίνει τις πηγές, τις αξιολογεί, και μετέρχεται εκείνες που θεωρεί έγκυρες για το έργο του. Ξεχωρίζει σαφώς τα φημολογούμενα από τα γεγονότα, και παίρνει θέση βάζοντας σε λειτουργία την κριτική του δυνατότητα.

Προφανώς, όλοι ήθελαν μερίδιο από την δόξα του Τυανέως, για αυτό και έπλασαν τοπικές ιστορίες-θρύλους.

8) Κατά τον Φιλόστρατο, ο Απολλώνιος, υπήρξε ανώτερος όλων των σοφών και αυτού του δάσκαλού του, Πυθαγόρα. Είχε τέλεια γνώση των πάντων και γνώση όλων των γλωσσών των ανθρώπων και των ζώων. Αυτά τα γράφει και σ' άλλο έργο του, Βίος των Σοφιστών. Ταξίδεψε πολύ και γνώρισε και επηρεάστηκε από τους βαβυλώνιους αστρολόγους και μάγους, τα μυστήρια των βραχμάνων, τους γυμνοσοφιστές, τα Ελευσίνια Μυστήρια κ.λπ. Φέρεται σαν μύστης, συγκρητιστής, όπως συγκρητιστικό ήταν άλλωστε, και το περιβάλλον της Ιουλίας Δόμνας και του Σεπτίμιου Σεβήρου.

Αναφερόμενος ο κος Τσινικόπουλος στις διαφορές, πράγματι ο Απολλώνιος (όπως και κάθε αληθινός μύστης), δεν ήταν προσκολλημένος σε κανένα δόγμα. Όλες οι παραδόσεις, λίγο έως πολύ, είναι κανάλια γνώσεως. Κάθε αρχαίος λαός,

προσέγγισε τα υπαρξιακά προβλήματα με διαφορετικό τρόπο κάνοντας χρήση διαφορετικής ορολογίας, αλλά κατέληξε στα ίδια πράγματα. Ο Ιησούς, δογματικός και προσκολλημένος στον Μωσαϊκό Νόμο, ποτέ δεν μίλησε για θέματα όπως το σύμπαν, την ψυχή, την επαφή με το θείο, τον ορθό τρόπο ζωής και λατρείας, τη σύνδεσή μας με το φυσικό μας περιβάλλον. Αντιθέτως, ο Απολλώνιος αναλύει αυτά τα ζητήματα (και άλλα πολλά) με τρόπο φιλοσοφικό, και χωρίς να απειλεί και να τρομοκρατεί με αιώνιες καταδίκες και κολάσεις. Σε πολλά σημεία, τον βλέπουμε να συζητά ελεύθερα και να μαθαίνει, σε αντίθεση με τον Ιησού που πουθενά δεν διαλέγεται, πουθενά δεν εκτιμά τον επίγειο βίο ως μια δυνατότητα ανέλιξης. Ο Απολλώνιος είναι κοντά στην υπόλοιπη φύση, μιλά την γλώσσα των πουλιών, σε αντίθεση με τον Ιησού που προτιμά να ξεράνει μια συκιά επειδή ακόμα δεν ήταν η κατάλληλη εποχή για σύκα (για να διδάξει... την πίστη), ή να προτρέψει να βγάζουν τα μάτια τους οι πιστοί του, όταν αυτά τους σκανδαλίζουν. Ποτέ και πουθενά δεν βλέπουμε τον Ιησού να εκτιμά το όμορφο. Όσο και αν ψάξει κανείς, δεν θα βρει τέτοια πράγματα στον Τυανέα.

Ο μυθιστοριογράφος, απόβλεπε σαφώς, στην ηρωοποίηση και θεοποίηση του Απολλώνιου, αφού τον θεωρεί υιόν του Διός, τον προβάλλει ως «αθάνατον ψυχήν τε και σώματι» (Βίος Απολ. 8, 5) και θεωρεί τον ήρωά του, ως Απόλλωνα (= Απολλώνιος). Έτσι, αναζωπυρώνονταν η λατρεία του Απόλλωνα, Ήλιου, και ενισχύονταν η εθνική θρησκεία. Ο Απολλώνιος, βέβαια, μπορεί να δεχόταν έναν θεό, αλλά δεν απέκλειε και άλλους.

Ο λόγος που αντιγράφει -επί το λογοτεχνικότερο- από τις σημειώσεις του Δάμιδος, είναι όχι για να γίνουν γνωστά τα θαύματά του (που άλλωστε δεν είναι τόσα πολλά), όσο για να γίνουν περισσότερο γνωστές οι φιλοσοφικές του τοποθετήσεις και να αναιρεθούν τα ψεύδη και οι ανακρίβειες που διέδιδαν οι ορκισμένοι εχθροί του. Άλλωστε, ήδη πολύ πριν τον Φιλόστρατο, ο Απολλώνιος τιμούνταν με τιμές που αποδίδονται σε θείους άνδρες.

Το ότι όλα αυτά δεν έχουν και δεν μπορούν να έχουν καμιά σχέση με τον Ιησού και τη διδασκαλία του περί ενός μόνου Θεού, αυτού του γνωστού ως Γιαχβέ της Π.Δ., μόλις είναι ανάγκη να ειπωθεί αφού ο Ιησούς είχε εγκολληθεί το περίφημο ιουδαϊκό «Άκουε Ισραήλ: Κύριος ο θεός ημών εις Κύριος» (Μαρκ. 12:29, Ματθ. 22:39). Ο Ιησούς, χωρίς να εξέλθει των συνόρων του, κήρυξε απλές αλήθειες, όπως ότι όλοι είμαστε παιδιά ενός Θεού και αδέρφια και πρέπει να αγαπάμε όλους ακόμη και τους εχθρούς μας.

Σαφέστατα και δεν έχουν. Ο Ιησούς εκπροσωπεί την ιουδαϊκή κοσμοαντίληψη, ενώ ο Απολλώνιος την ελληνική. Τί συμφωνία θα μπορούσε να υπάρξει ανάμεσά τους; Κήρυξε όμως πράγματι ότι «όλοι είμαστε παιδιά ενός Θεού»; Στο «κατά Ιωάννην», φέρεται να απευθύνεται στους Ιουδαίους που δεν τον δέχονταν και να τους λέει: «*ὕμεις ἐκ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστὲ*» («Κατά Ιωάννην», 8.44). Επίσης, «*ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ*» (ο. π. 1.12). Δηλαδή, το «όλοι», δεν είναι ακριβώς «όλοι». Μόνο όσοι δέχτηκαν την χριστιανική πλάνη. Όσο για την αγάπη προς τους εχθρούς, απευθύνεται πάντα σε όσους ανήκουν στην κοινότητα. Παντού και πάντα στα ευαγγέλια υπάρχει διάκριση μεταξύ της «κοινότητας» και του κόσμου. Η αγάπη και η συγχώρεση για τα οποία μιλάει ο Ιησούς, αναφέρονται για τους ομόπιστους και μόνο. Τα χωρία που το αποδεικνύουν είναι πολλά, και ο ενδιαφερόμενος μπορεί να τα δει αναλυτικά στο άρθρο «Ο μύθος της χριστιανικής αγάπης».

9) Ο Απολλώνιος δεν μιλούσε ως αυθεντία, αλλά έλεγε «νομίζω», «μου φαίνεται», κ.λπ. Και καλώς έπραττε. Ήθελε να διδάσκεται και να διδάσκει σαν σοφός νεοπυθαγόρειος. Αντίθετα, ο Ιησούς μιλούσε με απόλυτη αυθεντία, ως έχων εξουσίαν λέγοντας «εγώ λέγω υμίν» και, «εγώ είμαι η αλήθεια η οδός και η ζωή», «εγώ είμαι η ανάστασις...» «πριν γίνει ο Αβραάμ εγώ είμαι» κ.λπ., εκφράσεις που υποδηλώνουν το θείο κύρος του και την αυτοσυνειδησία του ως Μεσσία, **αφού δίδασκε ότι θα έχει και μετα-ανθρώπινη ζωή και θα επανέλθει στο τέλος των ημερών μετά αγγέλων για κρίση (Ματθ. 24:31, 25:31)**. Γι' αυτό, και ποτέ δεν χρησιμοποίησε φράσεις όπως, μου «φαίνεται», «νομίζω», «ίσως» κ.λπ., αφού ο ίδιος πίστευε και κήρυττε ότι ήταν, η αυτο-αλήθεια!

Ο Φιλόστρατος γράφει: «[...] δεν μακρηγορούσε, δεν τον άκουσε ποτέ κανείς να ειρωνεύεται ή να απευθύνεται στους ακροατές διδάσκοντάς τους. Μιλούσε σαν από τρίποδα και έλεγε “γνωρίζω”, “μου φαίνεται”, “τι κάνετε”, “πρέπει να ξέρετε”. Οι φράσεις του ήταν σύντομες με ξεκάθαρα νοήματα, κυριολεκτούσε πάντα, χρησιμοποιούσε φράσεις κατάλληλες για κάθε περίπτωση και ό, τι έλεγε έμοιαζε με νόμους που ακούγονται από το στόμα βασιλιά» («Τα ες τον Τυανέα», Α, XVII). Βλέπουμε λοιπόν ότι οι φράσεις του ήταν σαν από στόμα βασιλιά (κάτι που δείχνει αυθεντία), και ταυτόχρονα χωρίς να διδάσκει με ύφος τους ακροατές του, απευθυνόμενος προς αυτούς. Με άλλα λόγια, διαλέγονταν, αφήνοντας τον ακροατή να ξεχωρίσει την αλήθεια των λόγων του. Χωρίς να προσπαθεί να φέρει με το μέρος του τους ακροατές, είτε φοβίζοντάς τους είτε απειλώντας. «ὄς δ' ἂν

εἶπη Μωρέ ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός» («Κατά Ματθαίου», 5:22).
Στους δε μαθητές, παραγγέλλει τα εξής: «ὅς ἐὰν μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ
τοὺς λόγους ὑμῶν ἐξερχόμενοι τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης ἐκτινάξατε τὸν
κονιορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ἀνεκτότερον ἔσται γῆ Σοδόμων καὶ
Γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ» («Κατά Ματθαίου», 10:14-15).
«οὐαὶ ὑμῖν, οἱ γελῶντες νῦν ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε» («Κατά Λουκάν», 6:25).

Ὅσον αφορά ὅτι «δίδασκε ὅτι θα ἔχει και μετα-ανθρώπινη ζωὴ και θα επανέλθει
στο τέλος των ημερῶν μετὰ ἀγγέλων για κρίση», και σε αυτό το σημείο
διαψεύστηκε πανηγυρικά. Εἶπε ρητὰ στον Καϊάφα ὅτι θα ἔβλεπε την ἀνάληψη και
τον δεύτερο ερχομό του στη γη για να κρίνει. Η γενεά της εποχῆς ἐκείνης θα
ἔβλεπε υποτίθεται την συντέλεια του αἰῶνος, και τον Ἰησοῦ να ἔρχεται ως κριτής!
(«Κατά Ματθαίου», 24:29- 34). Δεν ἀρκεῖ μόνο να λέει κανεῖς. Πρέπει να
αποδεικνύονται ἐπίσης και ἀπὸ την πραγματικότητα.

*10) Ο Απολλώνιος πάντα, κατὰ τα λεγόμενα, πέθανε σε βαθιὰ γηρατειά το 96
μ.Χ. ἢ 98 μ.Χ., χωρίς να εἶναι γνωστός ο τόπος του θανάτου του, χωρίς καμία
πράξη αυτοθυσίας για τους ἄλλους. Αυτό εἶναι και το βασικό που λείπει ἀπὸ τη
ζωὴ του, ὥστε να μπορεῖ να συγκριθεῖ ουσιαστικά, με την **αυτοθυσιαστικὴ**
σταυρικὴ πρόσφορα του Ἰησοῦ στην ἀνθρωπότητα.*

Το να «θυσιαστεῖ» κάποιος (δίκαιος) για χάριν ἄλλων (αδίκων και ἀνόμων), εἶναι
ἀπὸ μόνο του ἀδικία και φυσικά ξένο προς την ἐλληνικὴ παράδοση. Συνεπῶς, η
προσφορὰ του Ἰησοῦ κρίνεται ως ἀχρηστη και παράλογη. Αυτό που χρειάζεται η
ἀνθρωπότητα και που πολέμησε ἐπὶ αἰῶνες η χριστιανικὴ λαίλαπα, εἶναι η γνώση
και οι ἀξίες. Για αυτό, και μετὰ την τελικὴ επικράτηση «δια πυρός και σιδήρου»,
ἦρθαν τα μαύρα σκοτάδια. Ἀλλά, ἀς εξετάσουμε κατὰ πόσο εἶναι «αυτό-
θυσιαστικὴ» αὐτὴ η προσφορὰ. Υπάρχουν χωρία που δείχνουν ὅτι **δεν** ἔγινε με τη
θέληση του Ἰησοῦ. Στο σταυρό, φέρεται ὅτι εἶπε: «*Ἡλι ηλι λαμὰ σαβαχθανι;*»
(«Κατά Ματθαίου», 27.46). Ο ευαγγελιστὴς το ἀποδίδει ως «Θεὲ μου θεὲ μου ἵνατί
με ἐγκατέλιπες», ἀλλά το «σαβαχθανι» σημαίνει «θυσίασες». Ἄλλωστε, τον
βλέπουμε στον κήπο στη Γεσθημανή, να παρακαλᾷ τον πατέρα του να
απομακρύνει το ποτήρι του θανάτου ἀπὸ αὐτόν! «*Πάτερ μου εἰ δυνατόν ἔστιν
παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο• πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω ἀλλ' ὡς σύ*»
(«Κατά Ματθαίου», 26:39). Και μάλιστα, το ἔκανε τρεῖς φορές. Ἀλλοῦ, λέει:
«*καθὼς ἐνετείλατο μοι ὁ πατήρ οὕτως ποιῶ*» («Κατά Ἰωάννην», 14:31). «*τὸ ἔργον
ετελείωσα ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω*» (ο. π. 17:4). Ο συγγραφέας της ἐπιστολῆς

προς «Εβραίους», το ξεκαθαρίζει ως εξής: «Οὕτως καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γεννηθῆναι ἀρχιερέα ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν "Υἱὸς μου εἶ σύ ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε"• καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει, "Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ", ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ δεήσεις τε καὶ ἰκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σῶζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας καίπερ ὢν υἱὸς ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθεν τὴν ὑπακοήν καὶ τελειωθεὶς ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ πᾶσιν αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου» (5:5-9). Εδώ μας αναφέρονται εκπληκτικά πράγματα που αναιρούν ἄρδην τα λεγόμενα περί «αυτό-θυσιαστικής» προσφοράς. Ὅπως εξηγείται σε ἄλλα σημεία της επιστολῆς αὐτῆς (που εἶναι φυσικὰ μέρος του κανόνος με τα βιβλία της Κ. Διαθήκης), ἡ νέα ἱεροσύνη του Χριστοῦ σχετίζεται ἄμεσα με τὴν «θυσιαστικὴ» προσφορά του. Ὅπως ὁ ἱερέας στὴν Παλαιὰ Διαθήκη ἐσφαζε καὶ ράντιζε με τὸ αἷμα του ζῶου τὸν αμαρτωλό πρὸς ἄφεση τῶν αμαρτιῶν του, τὸ ἴδιο ἔκανε ὁ Ἰησοῦς με τὸ ἴδιο του τὸ αἷμα. Ἄρα, οἱ χριστιανοὶ ἔχουν ἀνώτερη ἱεροσύνη ἀπὸ ἐκείνην τῶν Ἰουδαίων, ἀνώτερη διαθήκη, καὶ με ἀρχιερέα που μένει γιὰ πάντα καὶ δὲν χρειάζεται διαδοχὴ. Ὅμως, «ἀρχιερέα» τὸν κατέστησε ὁ θεός. Δὲν ἐγένε με τὴ θέλησή του. Ἀντιθέτως, ὁ Ἰησοῦς ἰκέτευε με δάκρια καὶ με δεήσεις ὥστε νὰ τὸν σῶσει ἀπὸ τὸν θάνατο (τὴν θυσία του εαυτοῦ του). Ὁ Ἰησοῦς ἐκπαιδεύτηκε καὶ ἔμαθε τὴν ὑπακοή κατὰ τὸν ἐπίγειο βίον του. Τότε, ἀφού τελειοποιήθηκε, ἐγένε αἴτιος σωτηρίας γιὰ ὅσους τὸν ὑπακούουν. Εἶναι ὅμως ἡ προσφορά αὐτὴ γιὰ ὅλο τὸ ἀνθρώπινο γένος; Σύμφωνα με τὰ εὐαγγέλια, ὄχι, ἐφόσον «ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν» («Κατὰ Ματθαίου», 20:28). Ἀν ἦταν νὰ δώσει τὴν ζωὴ του ὡς λύτρα υφιστάμενος τὴν σταύρωση γιὰ ὅλους, θὰ ἔπρεπε νὰ πει «ἀντὶ ὅλων», ἀσχετο ποιοὶ τελικὰ θὰ πίστευαν καὶ ποιοὶ ὄχι. Ὅταν παρέδιδε τὸ μυστήριον τῆς «θείας κοινωνίας» στὸν τελευταῖο δείπνο, εἶπε: «τοῦτο γάρ ἐστὶν τὸ αἷμά μου τὸ τῆς καινῆς διαθήκης τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν» (ο. π. 26:28). «Πολλῶν» δὲν σημαίνει «ὅλων»!

Καὶ τελειώνει ὁ κος Τσινικόπουλος τὸ ἀρθρο του παραθέτοντας πέντε τελικὰ συμπεράσματα. Ὅταν ὅμως ἔχει κανεὶς λανθασμένα δεδομένα, μοιραία ὁδηγεῖται καὶ σε λανθασμένα συμπεράσματα. Ἐπειδὴ θεωρῶ ὅτι ἔχουν ἤδη ἀπαντηθεῖ, θὰ σχολιάσω μόνο οτιδήποτε δὲν ἔχει θιχτεῖ.

Ἡ ὑπαρξη δεκάδων χειρογράφων, αντιγράφων τῆς Κ.Δ. ἀπὸ τὰ μέσα του 2ου αἰ. ὅπως οἱ πάπυροι Τσέστερ, Μπήττυ, ὁ Μπότμερ 2 κ.λπ. ἀλλὰ καὶ οἱ παραθέσεις τῶν ἀποστολικῶν πατέρων καὶ ἀπολογητῶν ἀπὸ τὴν Κ.Δ., που υπολογίζονται

μέχρι τον 3ο μ.Χ. αι. σε 87.000(!), δεν αφήνουν έδαφος αμφιβολίας για το ότι η Κ.Δ., υπήρχε όπως την ξέρουμε σήμερα και δεν αλλοιώθηκε ούτε πλαστογραφήθηκε, από κανέναν. Άλλωστε, την είχαν στα χέρια τους και οι Ιουδαίοι και οι αιρετικοί, και ουδέποτε διαμαρτυρήθηκαν για οποιαδήποτε πλαστογραφία.

Τα παραπάνω είναι ψεύδη που δείχνουν την παχυλή άγνοια του αρθρογράφου. Επειδή το ζήτημα είναι εξειδικευμένο, θα παραθέσω όσα λένε οι κριτικοί καθηγητές του βιβλικού κειμένου. Όμως πριν γίνει αυτό, θα παραθέσω τέσσερις «διαμαρτυρίες» για πλαστογράφηση των κειμένων των ευαγγελίων, του Ωριγένους και του Διονυσίου Κορίνθου (από πλευράς χριστιανών), μία του εθνικού Κέλσου και την προσπάθεια του Τατιανού (που κατέληξε «αιρετικός»).

Ο Ωριγένης στα σχόλια «εις το κατά Ματθαίον» γράφει ότι «πάντα τα κατά Ματθαίον μη συνάδειν αλλήλοις, ομοίως δε και τα λοιπά Ευαγγέλια». Δεν συμφωνούν, δηλαδή, μεταξύ τους τα αντίγραφα των ευαγγελίων. Κάτι που αποδίδει στους αντιγραφείς· «πολλή γέγονεν η των αντιγραφέων, είτε από τόλμης τινών μοχθηρίας της διορθώσεως των γραφομένων, είτε και από των τα εαυτοίς δοκούντα εν τη διορθώσει προστιθέντων ή αφαιρούντων» (Ρ. Γ, τ. 11, σ. 57).

Ο Διονύσιος Κορίνθου γράφει σε επιστολή του: «Πράγματι έγραψα επιστολάς κατόπιν αξιώσεως των αδελφών να γράψω. Αυτάς δε οι απόστολοι του διαβόλου έχουν γεμίσει με ζιζάνια, άλλα μεν αφαιρούντες, άλλα δε προσθέτοντες· τούτους αναμένει το ουαί. Δεν είναι λοιπόν θαυμαστόν το ότι μερικοί έχουν επιχειρήσει να νοθεύσουν και τας γραφάς του Κυρίου, αφού και τας κατωτέρας στάθμης έχουν επιβουλευθεί» (Εκκλ. Ιστορία Ευσεβίου, Δ', 23).

Ο Κέλσος στο χαμένο έργο του «Αληθής λόγος» όπου ασκούσε κριτική στον χριστιανισμό, σε απόσπασμα που βρίσκεται στο «Κατά Κέλσου» του Ωριγένους, αναφέρεται σε εσκεμμένες αλλαγές των ευαγγελικών κειμένων που επιχειρούσε το ιερατείο, προκειμένου να αποφεύγει την κριτική εθνικών και άλλων χριστιανικών ομάδων που διεκδικούσαν την «αλήθεια».

Ο Τατιανός, ένας Σύριος χριστιανός, επεχείρησε να εναρμονίσει τα τέσσερα ευαγγέλια, αλλά αυτό που τελικά πέτυχε, ήταν την νόθευσή τους. Το ευαγγελικό κείμενο έχει επιρροές από την προσπάθεια του Τατιανού. Γράφει ο Στυλιανός Παπαδόπουλος στην πατρολογία του τα εξής: «Το Διατεσσάρων. Το έργο τούτο, που το πρωτότυπό του έχει χαθεί, είναι είδος εναρμονίσεως του υλικού των τεσσάρων ευαγγελίων. Ακολουθεί τα χρονικά πλαίσια του κατά Ιωάννη Ευαγγελίου, παραλείπει τη διήγηση της γεννήσεως, τη γενεαλογία και ότι

υπογραμμίζει την ανθρώπινη φύση του Κυρίου, χρησιμοποιεί σποραδικά υλικό απόκρυφο και ενσπείρει εγκρατητικές, δοκητικές και αντιουδαϊκές αντιλήψεις. Γράφτηκε στην ελληνική (όπως αποδεικνύεται από μικρό απόσπασμά του, που βρέθηκε στην Συρία) μάλλον περί το τέλος του 2ου αιώνας. [...] Χρησιμοποιήθηκε ευρύτατα στη λατρεία όχι μόνο των οπαδών του Τατιανού, αλλά συχνά και της Εκκλησίας μέχρι τον 5ο αιώνα. Έτσι εξηγείται γιατί το Διατεσσάρων Ευαγγέλιο επέδρασε πολύ στη μορφή γενικά του ευαγγελικού κειμένου» (τ. Α΄, σ. 289).

Ας περάσουμε τώρα σε αριθμούς και σε συγκεκριμένα παραδείγματα παραχάραξης των ευαγγελίων. Τα παρακάτω στοιχεία είναι παρμένα από το βιβλίο του Κ. Θεοδωρίδη, «Η απάτη των ευαγγελίων».

Για παράδειγμα, στο πρώτο χωρίο του «κατά Μάρκον» που λέει «Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ», η φράση «υἱοῦ τοῦ θεοῦ» δεν υπάρχει στον αρχαιότερο Κώδικα (τον σιναϊτικό). Πλαστό θεωρείται το τελευταίο κομμάτι του ίδιου ευαγγελίου (το οποίο είναι το πρώτο ευαγγέλιο), που αναφέρεται στην ανάσταση του Ιησού και την ανάληψή του, δηλ. οι στίχοι 9-20. Γράφεται στην Καθολική εγκυκλοπαίδεια: «Τα συμπεράσματα του Μάρκου είναι πράγματι πλαστά. Σχεδόν όλο το χωρίο αποτελεί μεταγενέστερη προσθήκη». Επίσης μεταγενέστερη προσθήκη είναι το τελευταίο κεφάλαιο του «κατά Ιωάννην». Σύμφωνα με την Καθολική εγκυκλοπαίδεια εκδ. Farley, «Το μόνο συμπέρασμα που μπορεί να εξαχθεί είναι ότι το 21ο κεφάλαιο προστέθηκε αργότερα και για αυτό πρέπει να θεωρείται παράρτημα του ευαγγελίου». Το χωρίο που μαρτυρεί καθαρά το δόγμα της «αγίας Τριάδας» στην Α΄ Ιωάννου, είναι πλαστογραφία. Δεν υπήρχε στο αρχικό κείμενο. **«ὅτι τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ πατήρ, ὁ λόγος, καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα· καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς ἓν εἰσιν καὶ τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἓν τῇ γῆ, τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἷμα καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἓν εἰσιν»** (5.7-8). Το τμήμα με την έντονη γραφή είναι πλαστογραφία. Προσθήκη είναι επίσης η ιστορία της γυναίκας που κατηγορείται για μοιχεία («κατά Ιωάννην» 8.1-11). Ο F. Kenyon, στο βιβλίο «Our Bible and the ancient manuscripts» (1895), αναφέρει ενδεικτικά προσθήκες: στην δοξολογία της Κυριακής προσευχής το «ὅτι σοῦ ἔστιν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν» («κατά Ματθαίον», 6.13), η συζήτηση με τους Φαρισαίους στο κομμάτι που τους λέει ότι είναι υποκριτές επειδή δεν διακρίνουν τα σημεῖα των καιρῶν (16.2-3), η παράδοση του μυστηρίου της θείας ευχαριστίας στο «κατά Λουκάν» 22.19-20, η επίσκεψη του Πέτρου στον τάφο (24.12), η αιματίδρωση του Ιησού στον κήπο στη Γεσθημανή (22.44), η κατάβαση του αγγέλου στην κολυμπήθρα της Βηθεσδά («κατά Ιωάννην»

5.4). Ο Aland αναφέρει ως πλαστά τα εξής: Μτθ: 5.44, 6.13, 16.2-3, 17.21, 18.11, 20.16, 20.22, 20.23, 23.14, 25.13, 27.35. Μρκ: 7.16, 9.44, 9.46, 11.26, 15.28. Λκ: 4.4, 9.54- 56, 17.36, 23.17, 24.42. Ιν: 5. 3-4. Πρξ.: 8.37, 15.34, 24.6-8, 28.16, 28.29. Ρωμ: 16.24. («The text of New Testament», 1995). Όλα αυτά λείπουν από τα αρχαιότερα χειρόγραφα.

Από τις φιλολογικές μελέτες των καθηγητών Aland (προηγούμενο έργο) και Metzger («The text of the New Testament» 1964), προκύπτουν τα εξής ποσοστά στίχων με αλλαγές (έχοντας υπολογιστεί ο συνολικός αριθμός στίχων και αυτός των παραλλαγών): 45,4% για τα ευαγγέλια, 32,7% για τις «Πράξεις», 24,4% για τις επιστολές του Παύλου (και όσες αποδίδονται σε αυτόν), 29,9% για τα καθολικές επιστολές, 47,1% για την «Αποκάλυψη». Σε ένα σύνολο 7947 στίχων της Κ. Διαθήκης, έχουμε συνολικά 2948 στίχους με παραλλαγές, δηλαδή ένα ποσοστό της τάξεως του 37.10% επί του κειμένου.

Ας περάσουμε στον πρόεδρο του Τμήματος Θρησκευτικών σπουδών στο πανεπιστήμιο της Νότιας Καρολίνας στο Chapel Hill, Έρμαν Μπάρτ, γνώστη της ελληνικής γλώσσας. Τα στοιχεία που ακολουθούν είναι από το εξίσου ενδιαφέρον βιβλίο «Παραφράζοντας τα λόγια του Ιησού». Ας δούμε κάποιες αναφορές από τα γενικά συμπεράσματα.

«Αυτό που αξίζει να σημειωθεί, όμως, είναι ότι οι πρόσφατες μελέτες φανερώνουν ότι οι αποδείξεις από τα σωζόμενα χειρόγραφα δείχνουν προς την αντίθετη κατεύθυνση. Οι αντιγραφείς που σχετίζονταν με την ορθόδοξη παράδοση άλλαζαν πολύ συχνά τα κείμενά τους...» (σ. 77).

«[...] πολλοί κριτικοί κειμένων άρχισαν να ισχυρίζονται ότι θα ήταν καλύτερο να σταματήσουμε κάθε αναφορά στο πρωτότυπο κείμενο, διότι είναι απρόσιτο για εμάς» (σ. 83).

«Υπάρχουν περισσότερες διαφορές μεταξύ των χειρογράφων μας απ' ότι οι λέξεις στην Κ. Διαθήκη» (σ. 124).

«[...] ορισμένες φορές, τα κείμενα της Κ. Διαθήκης άλλαζαν για θεολογικούς λόγους. Αυτό συνέβαινε όποτε οι αντιγραφείς που αντέγραφαν τα κείμενα ήθελαν να διασφαλίσουν ότι τα κείμενα έλεγαν αυτό που εκείνοι ήθελαν να λένε. Ορισμένες φορές, αυτό οφειλόταν σε θεολογικές διαφωνίες που μαίνονταν την εποχή των αντιγραφών» (σ. 202).

«Όσο περισσότερο μελετούσα τη χειρόγραφη παράδοση της Κ. Διαθήκης, τόσο περισσότερο συνειδητοποιούσα πόσο ριζικά έχει αλλαχθεί το κείμενο κατά την πάροδο των ετών στα χέρια των αντιγραφέων, οι οποίοι δεν συντηρούσαν απλώς τις γραφές, αλλά τις άλλαζαν» (σ. 273).

Ας δούμε ορισμένα ενδεικτικά παραδείγματα πλαστογραφίας που αναφέρει ο συγγραφέας.

«καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶν τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον• **Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί** ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι ὡφθη ἀγγέλοις ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ ἀνελήφθη ἐν δόξῃ» (Α΄ Τιμόθεον, 3.16). Όπως μας εξηγεί, τα παλαιότερα χειρόγραφα γράφουν «ΟΣ» και όχι «ΘΣ», δηλαδή «ο οποίος» και όχι «θεός». Με την μετατροπή του «Ο» σε «Θ», διαβάζεται τώρα «Θεός», κάτι που αλλάζει ριζικά την διατύπωση. Ο Ιησούς μετά την αλλαγή των γραμμάτων, γίνεται «θεός». Ωστόσο, «τα αρχαιότερα και καλύτερα χειρόγραφα μας, όμως, αναφέρονται στον Χριστό, «ο οποίος» εκδηλώθηκε ως άνθρωπος, χωρίς να αποκαλούν τον Ιησού, σαφώς, Θεό» (σ. 209). Αυτή η πλαστογραφία (η απλή μετατροπή των γραμμάτων), πέρασε σε όλα τα μεταγενέστερα Βυζαντινά χειρόγραφα.

Στο χωρίο «καὶ ἦν Ἰωσήφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ» (κατὰ «Λουκάν», 2.33), στα παλαιότερα χειρόγραφα αναφερόταν και ο Ιωσήφ ως «πατέρας» του Ιησού, κάτι που αφαιρέθηκε στα μεταγενέστερα αντίγραφα για δογματικούς λόγους (σ. 209-210).

«καὶ οὐκ ἔγνω Ἰωσήφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ» (2.43). Η αρχαιότερη γραφή ανέφερε «χωρίς να το γνωρίζουν οι γονεῖς του».

«Σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός ἐν σοὶ ἠυδόκησα» (3.22). Σε πρώιμο χειρόγραφο λέει: «Σήμερα γεγένηκά σε». Βέβαια, προηγουμένως ο «Λουκάς» είχε πει ότι ο Ιησούς θα ονομάζονταν υἱός θεού ήδη από τη γέννησή του. Μετά, φαίνεται ότι ο Ιησούς έγινε υἱός θεού κατά τη βάπτισή. Όπως σχολιάζει ο Μπάρτ, «Φαίνεται ότι για τον Λουκά, ήταν σημαντικό να τονίσει τις βασικές στιγμές της ύπαρξης του Ιησού και να δώσει έμφαση στις στιγμές αυτές ως ζωτικής σημασίας για την ταυτότητα του Ιησού ως Χριστού» (σ. 213). Για αυτό παρουσιάζει τη μια τον Ιησού να γεννιέται ως Χριστός, την άλλη να γίνεται κατά τη βάπτισή, να γεννιέται ως Κύριος, και αλλού να γίνεται Κύριος με την ανάστασή του.

«καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς διέστη ἀπ' αὐτῶν **καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν**» («κατὰ Λουκάν», 24.51). Η έντονη γραφή είναι προσθήκη. Όπως

έχουμε σήμερα τις αναφορές του «Λουκά» στην ανάληψη του Ιησού, προκύπτει το αστείο συμπέρασμα ότι ο Ιησούς ανελήφθη την ίδια μέρα της αναστάσεως (σύμφωνα με το ομώνυμο ευαγγέλιο) και μετά από σαράντα μέρες (σύμφωνα με το βιβλίο των Πράξεων που είναι η συνέχεια του ευαγγελίου αυτού). Πιθανότατα, αν βγάλουμε την προσθήκη, στο ευαγγέλιο αυτό δεν αναφέρεται καμία ανάληψη. Κάτι που σημαίνει, ότι ίσως τελικά κανένα ευαγγέλιο δεν αναφέρεται στο σημαντικό θέμα της αναλήψεως του Ιησού!

*«τὸν δὲ βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξη καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον ὅπως **χάριτι Θεοῦ** ὑπὲρ παντὸς γεύσεται θανάτου»* (Προς Εβραίους, 2.9). Η αρχική λέξη ήταν «χωρίς», το οποίο μετετράπη σε «χάριτι» (σ. 228). Διαφορετικά, θα μπορούσε κάποιος να υποστηρίξει την θεολογία του διαχωρισμού, κατά την οποία το θείο στοιχείο μέσα στον Ιησού, τον εγκατέλειψε κατά την σταύρωση. Είναι η γνωστική διδασκαλία που αργότερα θα μετεξελιχθεί στον νεστοριανισμό (δύο ξεχωριστές φύσεις στον Ιησού, δύο υποστάσεις). Επίσης, υπάρχουν χειρόγραφα που δεν λένε, «θεέ μου θεέ μου γιατί με εγκατέλειψες», αλλά «γιατί με χλεύασες» (σ. 229).

Κάπου εδώ, τελειώνω το άρθρο. Ναι, να δεχόμαστε αυτό που γράφουν οι καθηγητές και οι ερευνητές. Αρκεί να στηρίζεται στις πηγές. Πρώτα αυτές και έπειτα οι απόψεις των άλλων. Σας ευχαριστώ για τον χρόνο σας.

Διομήδης